

Vlaams
Parlement

stuk **1586** (2011-2012) – Nr. 2
ingediend op 4 oktober 2012 (2012-2013)

Nota van de Vlaamse Regering

Voortgangsrapport 2011-2012
Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
Actieprogramma Kinderarmoede

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid
uitgebracht door mevrouw Güler Turan

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Tom Dehaene.

Vaste leden:

de heer Tom Dehaene, de dames Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack;
de heer Peter Gysbrechts, mevrouw Vera Van der Borght;
de dames Mia De Vits, Else De Wachter;
de dames Lies Jans, Helga Stevens;
mevrouw Ulla Werbrouck;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Griet Coppé, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
de dames Gerda Van Steenberge, Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Goedele Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

1586 (2011-2012) – Nr. 1: Nota van de Vlaamse Regering

INHOUD

I. Toelichting door mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding.....	4
1. Omgevingsanalyse	4
2. Prioritaire beleidsacties	5
2.1. Algemeen.....	5
2.2. Concrete acties.....	5
2.3. Focus kinderarmoede	7
II. Vragen van de leden	8
Gebruikte afkortingen	27
Bijlage: Methodiek armoedetoets.....	29

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid besprak de nota van de Vlaamse Regering ‘Voortgangrapport 2011-2012. Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. Actieprogramma Kinderarmoede’, tijdens haar vergadering van dinsdag 5 juni 2012.

I. TOELICHTING DOOR MEVROUW INGRID LIETEN, VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN INNOVATIE, OVERHEIDSINVESTERINGEN, MEDIA EN ARMOEDEBESTRIJDING

1. Omgevingsanalyse

Minister *Ingrid Lieten* deelt mee dat de centrale vaststellingen omtrent armoede werden geactualiseerd aan de hand van de meest recente armoedecijfers uit de Vlaamse Armoedemonitor 2012. Ook in de armoede zijn de gevolgen van de economische crisis merkbaar. De voorbije jaren was een moeilijke economische periode en meteen zijn de sociale en economische gevolgen merkbaar.

Uit een aantal indicatoren blijkt dat de meest kwetsbare mensen in het defensief zitten. De inkomensarmoede was aan het dalen, maar stijgt opnieuw licht van 10,1 naar 10,4 procent, wat betekent dat 650.000 gezinnen worstelen met een inkomen dat onder de armoedegrens ligt.

Een andere indicator is de armoede volgens de EU2020-definitie. Het is een definitie die drie indicatoren omvat: mensen met een inkomen onder de armoederisicodrempel, mensen die een ernstige materiële deprivatie ondergaan of met andere woorden mensen die een aantal essentiële materiële zaken niet tot hun beschikking hebben, en gezinnen met lage werkintensiteit, dat zijn gezinnen waarvan niemand werkt of slechts een beperkt aantal uren per dag. Percentueel gezien blijft deze indicator gelijk, maar in absolute cijfers is er een lichte stijging met 10.000 gezinnen ten opzichte van het voorgaande jaar.

Bij de bevolkingsgroepen met een verhoogd armoederisico wordt het beeld van de voorbije jaren bevestigd. De belangrijkste risicogroepen blijven gezinnen met kinderen waar niemand werkt, niet-EU-burgers, werklozen, 65-plussers en eenoudergezinnen.

Uit de omgevingsanalyse en de indicatoren besluit minister Ingrid Lieten dat de meest kwetsbare groepen werkloze gezinnen met kinderen, niet-EU-burgers en de eenoudergezinnen zijn.

Sociale isolatie is een sterk stijgende en zorgwekkende indicator. Het gaat om mensen die aangeven dat ze minder dan wekelijks sociaal contact hebben met vrienden, familie of burens. Ten opzichte van 2010 is er een serieuze stijging merkbaar. In 2010 ging het om 6,9 procent van de mensen, in 2011 om 8,9 procent. Materiële armoede gaat gepaard met isolatie in de samenleving. Beide versterken elkaar in negatieve zin.

Het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014 of VAPA (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 637/1*) is gebaseerd op de visie dat armoede meer is dan alleen een inkomenstekort. Het gaat over aanslepende achterstallige betalingen voor wonen, energie en leningen. In absolute cijfers is er sprake van een stijging met 20.000 gezinnen. 4,7 procent van de bevolking heeft problemen om de eindjes aan elkaar te knopen en om de achterstallige betalingen bij te benen. Het gaat ook over het uitstellen van gezondheidszorgen. Er zijn 10.000 mensen bij gekomen. In totaal bijna 2 procent van de Vlamingen. Er is ook de gebrekkige huisvesting. Ook daar is er een stijging van 310.000 mensen tot 22,9 procent. Er is het sociaal isolement, de hoogste stijger.

De minister stelt dat een oprechte analyse van de armoede moet worden gemaakt en daarbij moet gekeken worden naar de zwakke punten, maar ze wil ook een positieve noot brengen. Het is gebleken dat ons sociaal systeem, het vangnet dat een samenvoeging is van wat op federaal en op Vlaams niveau, en door de gemeenten, OCMW's en in de welzijnsorganisaties gebeurt, in tijden van crisis zijn nut bewijst. In vergelijking met de andere Europese landen die dezelfde crisis doormaken, groeien de armoedecijfers in de andere landen veel sterker. Vlaanderen moet streng zijn voor zichzelf en mag niet aanvaarden dat 11,4 procent van de mensen in armoede leeft. In Duitsland is de stijging van de armoedecijfers groter: van 12,5 procent in 2005, naar 16 procent in 2010. In tijden van crisis kan Vlaanderen het vangnet nog aanbieden, en daardoor is het opgeschoven in de ranking. Dat betekent niet dat Vlaanderen het zoveel beter heeft gedaan, wel dat de andere het veel slechter hebben gedaan. Vlaanderen bevindt zich nu op de tweede beste plaats van de EU. Minister Ingrid Lieten wijst erop dat dit niet wil zeggen dat Vlaanderen zijn ogen mag sluiten voor de taken en de uitdagingen.

Belangrijk is ook dat Vlaanderen boven het EU-gemiddelde blijft voor de werkloosheidsgraad van niet-EU-burgers. De minister wijst erop dat de vinger wel vaker op deze wonde wordt gelegd – dat gebeurde onder meer in september 2011 bij het bekendmaken van het Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting 2011, dat focuste op gekleurde armoede – en dat er een fundamenteel probleem is inzake het tewerkstellen van niet-EU-burgers op de arbeidsmarkt. Uit het Jaarboek 2011 blijkt dat er heel wat structurele problemen zijn, maar dat er ook discriminatie is op de arbeidsmarkt.

Het VAPA focust ook op kinderarmoede. Uit alle wetenschappelijke studies, maar ook uit de maatschappelijke rechtvaardigheidsgevoelens, blijkt dat de eerste levensjaren in armoede opgroeien, een stempel drukt op kinderen, bepaalt wie ze later worden als mensen en hoe ze in het leven staan. Het beperkt hun kansen op een goede integratie in de samenleving waarbij ze hun eigen verantwoordelijkheid nemen. De kinderarmoedecijfers dalen niet maar stijgen. De stijging is veel sterker in grote gezinnen, in gezinnen met ouders van allochtone afkomst, in gezinnen waar de ouders niet of beperkt werken en in eenoudergezinnen. Er zijn verschillende profielen die aanleiding geven tot deze cijfers.

2. Prioritaire beleidsacties

2.1. Algemeen

Voor wat de uitvoering van de beleidsacties betreft, wijst minister Ingrid Lieten erop dat 94 procent van de maatregelen loopt of is afgehandeld. Het grootste deel loopt, maar steeds meer maatregelen raken afgehandeld.

Op advies van de SERV-partners, het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en op basis van discussies in het Vlaams Parlement werden enkele prioritaire acties gedistilleerd. Ook die zijn in uitvoering.

De Vlaamse Regering heeft hier op 16 december 2011 een eerste bespreking aan gewijd. Het advies van het Vlaams Netwerk werd gevraagd.

2.2. Concrete acties

De armoedetoets is bij wijze van proef toegepast op het ontwerp van decreet houdende de Vlaamse sociale bescherming (*Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 1603/1) en op het nieuwe Socialehuurbesluit. Op basis van het proefdraaien wordt de armoedetoets een onderdeel van de RIA. De armoedetoets wordt geïntegreerd in die methodiek en vormt geen aparte toets. Dat betekent dat de armoedetoets automatisch wordt meegenomen bij elk ontwerp van decreet dat door de Vlaamse Regering wordt besproken.

Een tweede prioritaire actie is de realisatie van de automatische toekenning van rechten. Er is een ontwikkeling van een kader voor automatische rechtentoekenning. Er is een onderzoek naar de facilitering ervan door het VLAS. De huurpremie treedt in 2012 in voege en voor de realisatie van de automatische toekenning van de studiefinanciering is een concrete timing en een concreet budget opgesteld, en dat loopt. Er loopt ook een proefproject voor het stimuleren van proactieve en preventieve dienstverlening van de OCMW's.

Een derde prioritaire beleidsactie is aandacht voor gekleurde armoede. De Vlaamse Regering heeft in het project 'Armoede Gekleurd' steun gegeven aan het Vlaams Netwerk om meer alloctonen te betrekken in hun werking. Het Vlaams Netwerk is voor de Vlaamse Regering een heel belangrijke partner, die een spiegel voorhoudt en advies geeft. Het Vlaams Netwerk heeft vastgesteld dat er te weinig mensen van allochtone afkomst zijn betrokken in zijn werking. Er zijn extra middelen gegeven om mensen van allochtone afkomst te betrekken in die werking.

Er is advies gegeven aan de prestarters met aandacht voor doelgroepen. Er moet een geïntegreerd actieplan voor het integratiebeleid komen. Het Vlaams Overlegplatform Midden- en Oost-Europese migranten is opgestart. De oproep ter bevordering van diversiteit binnen de mediasector is gelanceerd. De middelen zijn ondertussen toegekend. De bedoeling is dat er meer diversiteit komt op het scherm, maar ook erachter, in de personeelsorganisatie. Minister Ingrid Lieten is tevreden dat veel mediahuizen daaraan hebben meegewerkt. In de komende maanden zullen veel projecten opstarten.

Het Jaarboek 2011 van OASes focust op gekleurde armoede. Er is daarover een nieuwe beleidslijn geïntroduceerd binnen het nieuwe Vlaams Steunpunt Beleidsrelevant Onderzoek Armoede. Het VLAS organiseert in 2012 een kennisplatform over gekleurde armoede.

De vierde prioritaire beleidsactie is het stimuleren van netwerkvorming tussen de verschillende hulpverlenende diensten. De CAW's werken aan de toegankelijkheid van hun aanbod voor kwetsbare mensen. Er waren provinciale rondes over kinderarmoede, en op basis daarvan werd ook een projectoproep gelanceerd om vooral lokale partners de kans te geven te experimenteren met nieuwe aanpakken van kinderarmoede. Het bredeschoolconcept wordt concreet ingevuld door minister Smet. De verbetering van de toegankelijkheid van de jeugdhulpverlening door integrale jeugdhulp is ook opgestart. Er is ook een onderzoek naar de situatie van kwetsbare jongvolwassenen. De peer reviews rond lokaal cliëntoverleg en 'outreaching' werken zijn afgewerkt.

Prioritaire beleidsactie vijf is het bijsturen van kennis van armoede bij opleidingsverstrekkers. Er zijn heel wat initiatieven opgestart met het oog op het ondersteunen van vormingsinitiatieven en het stimuleren van hun onderlinge samenwerking en afstemming van hun aanbod. Er zijn voorts de praktijkgerichte armoedevorming voor culturele aanbieders, en initiatieven gericht op sensibilisering, expertise-uitwisseling en competentieverhoging bij leerlingen en professionals in onderwijs. Er is een oproep voor stimuleringsregeling voor mediawijsheid, en het project Media en Armoede van het Vlaams Netwerk, dat analyseert en adviseert over hoe de verenging van de beeldvorming in de media kan worden verbeterd en de clichés kunnen worden overstegen.

De zesde beleidsprioriteit is het valoriseren van onderzoek over armoede met de oprichting van het VLAS. Het is de bedoeling op een gestructureerde manier met verschillende academici samen te werken voor een aantal thema's om beleidsvoorbereidend werk te doen, om advies te geven hoe het beleid dit thema verder kan aanpakken.

De zevende beleidsprioriteit is de realisatie van een voldoende kwalitatief toegankelijk aanbod van schuldhulpverlening. Minister Vandeurzen heeft extra ondersteuning aangeboden voor samenwerking en preventieve werking.

De achtste beleidsprioriteit is het realiseren van een Vlaamse vrijetijdskaat, een project van minister Schauvliege. Er is een concrete timing en een budget uitgewerkt, vertrekkende vanuit de ervaringen van het proefproject in Aalst.

De negende beleidsprioriteit is kostenbeheersing in het secundair onderwijs. De ouderkoeplets brengen de kosten in kaart. De kostenbeheersing is een onderdeel van de hervorming van het secundair onderwijs, die gepland is voor de tweede helft van de legislatuur.

De tiende beleidsprioriteit is het realiseren van een duurzame toeleiding tot de arbeidsmarkt. De werk- en welzijnstrajecten zijn een nieuwe methodologie, die probeert zowel de welzijnsaanpak als de werkaanpak te combineren. Er is niet alleen een probleem van opleiding, maar ook van hen te helpen hun leven wat beter te organiseren. Als dat niet lukt, zullen ze nooit op een duurzame manier op de arbeidsmarkt kunnen werken.

Via de verschillende projecten van minister Muylers zijn er meer individuele beroepsopleidingen. Er zijn meer werkervaringsprojecten en werkplekklere. Er is de uitbreiding van de integrale werk- en welzijnstrajecten voor mensen met een medische, mentale, psychische of psychiatrische problematiek. Zeker bij de daklozen zijn er veel mensen met dat soort problemen. Zonder intensieve hulp geraken die niet meer geïntegreerd in de samenleving.

Er is de creatie van kwalitatieve duurzame jobs op maat voor mensen in armoede. Er is onder andere een sterke stijging van de jobs in buurtontwikkelingsdiensten. Daar zijn mogelijkheden in het kader van de sociale economie.

De elfde beleidsprioriteit is de realisatie van een substantiële automatische huursubsidie voor mensen die te lang op de wachtlijst staan voor een sociale woning. Dat wordt een feit in 2012. Minister Van den Bossche is daar volop mee bezig.

De twaalfde beleidsprioriteit is de versterking en uitbreiding van wijkgezondheidscentra. Een aantal wijkgezondheidscentra werd betrokken in de proefprojecten met eerstelijns psychologische hulp. Ook daar zet minister Vandeurzen zijn schouders onder.

2.3. Focus kinderarmoede

De dertiende prioriteit bundelt de aanpak van de kinderarmoede. De doelstelling is een halvering van de kinderarmoede maar alle cijfers wijzen op een stijging. Recente literatuur en onderzoek staven het belang van de leeftijd van nul tot drie jaar voor de ontwikkeling van intellectuele, emotionele en sociale vaardigheden van jonge kinderen en om de armoedespiraal te doorbreken. Zo kunnen nieuwe groepen van generatiearmoede vermeden worden. De rondetafel die in 2011 werd georganiseerd, ging daarover. De provinciale rondes hebben daar ook rond gewerkt. Er kwam een actieprogramma rond kinderarmoede uit voort. Daarin werden 25 acties opgenomen.

Er werd inmiddels vooruitgang geboekt met een aantal acties. Zo wordt er gewerkt aan een betere omkadering van het kleuteronderwijs. Minister Smet heeft er ook extra middelen voor vrijgemaakt. Er wordt ook gewerkt met best practices voor een betere communicatie met de doelgroep.

Het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters schenkt duidelijk aandacht aan de sociale functie van kinderopvang. Het decreet

streeft ernaar alle plaatsen die in de kinderopvang worden gecreëerd, inkomensgerelateerd te maken.

Er wordt ook werk gemaakt van de uitbouw van de preventieve gezinsondersteuning binnen het concept van Huizen van het Kind. Zo werd er een aantal proefprojecten over opgestart. Ook het flankerend onderwijsbeleid wordt uitgebouwd.

Verder werd er een oproep gelanceerd voor de ondersteuning van lokale projecten die inzetten op de aanpak van kinderarmoede. In het kader van de interne staatsvorming werd er een heel duidelijke regierol gelegd bij de gemeentebesturen. Zij hebben die regierol namelijk al voor kinderopvang en onderwijs. Zij kunnen met alle actoren samen proberen die regierol voor armoede op te nemen. Op basis van de best practices werd daar een methodiekhandboek voor opgemaakt. Het is belangrijk dat daar, in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen, de aandacht op wordt gevestigd.

STUDIO Kinderarmoede is een nieuwe methodiek. Vaak wordt er gewerkt in bestaande denkkaders. Binnen- en buitenlandse experts hebben onbevooroordeeld naar Vlaanderen gekeken en creatief gebrainstormd om na te gaan waar het beleid tekortschiet. Alarmerende cijfers tonen aan dat er effectief lacunes zijn. Eind 2011 leidde STUDIO tot een reeks concrete aanbevelingen. Daarom wordt de aanpak van kinderarmoede in 2012 verder uitgediept en versterkt op basis van het verslag en de aanbevelingen van STUDIO Kinderarmoede. Er wordt een 'society case' uitgewerkt in nauwe samenwerking met een wetenschappelijk sturingscomité, het Vlaams Netwerk en de transitie-manager. Het gaat om een langetermijnvisie die legislatuuroverschrijdend impact moet genereren. De interkabinettenwerkgroepen over de aanbevelingen van STUDIO zullen worden opgestart.

Het uitwerken van de society case over kinderarmoede moet tot een brede maatschappelijke betrokkenheid leiden. Men moet op verschillende fronten de krachten bundelen om meer impact te genereren in alle maatregelen die er zijn ter bestrijding van de armoede. Minister Ingrid Lieten wijst op de belangrijke rol die het Vlaams Parlement daarin kan spelen. Ook hier zal er, net als bij het VAPA, op verschillende beleidsdomeinen worden ingezet. Zij hoopt dat er in de verschillende beleidscommissies voldoende aandacht voor zal zijn. Enkel op die manier zullen er op een geïntegreerde manier resultaten worden geboekt.

II. VRAGEN VAN DE LEDEN

De cijfers zijn volgens mevrouw *Marijke Dillen* een duidelijke illustratie van de nood aan extra inspanningen. Het is onaanvaardbaar dat in het welvarende Vlaanderen zoveel mensen onder de armoedegrens leven. Het is schrijnend dat de armoede blijft toenemen ondanks de geleverde inspanningen. De doelstellingen van Pact 2020 halen, is wellicht een illusie.

Mevrouw *Marijke Dillen* kan de doelstellingen en de prioritaire beleidsacties in grote lijnen onderschrijven. Zij herhaalt dat haar fractie er echter niet mee akkoord kan gaan om van gekleurde armoede een afzonderlijke prioriteit te maken. Ze benadrukt dat dat niet betekent dat er niets mag gebeuren voor mensen uit bepaalde doelgroepen wanneer er problemen zijn. Armoede moet echter worden bekeken als het armoededossier op zich. Zij verlangt dat minister Lieten armoede aanpakt op basis van objectieve criteria en geen doelgroepen positief discrimineert. Bepaalde doelgroepen worden bovendien ook in andere beleidsdomeinen als prioritaire doelgroep naar voren geschoven.

Mevrouw *Marijke Dillen* is van oordeel dat er veel aandacht wordt besteed aan onderzoek en studie. Zo werd in 2011 het Steunpunt Beleidsrelevant Onderzoek Armoede opgericht, dat alle relevante kennis over armoede moet samenbrengen. Daarvoor is een budget van

600.000 euro vrijgemaakt. Ze vraagt zich af wat daar het nut van is, en wat er inmiddels van werd gerealiseerd. De ultieme doelstelling moet het wegwerken van armoede zelf zijn.

Er worden in het rapport heel veel proefprojecten aangekondigd. Voor zeven van de twaalf beleidsprioriteiten wordt gewerkt met proefprojecten. Al verschillende regeerperiodes wordt armoede besproken, maar uit cijfers blijkt dat de armoede blijft toenemen. Ook deze Vlaamse Regering werkt opnieuw met proefprojecten. Voor mevrouw Marijke Dillen is het tijd dat die proefprojecten leiden tot concrete realisaties. Ze onderschrijft de kritiek van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, dat deze Vlaamse Regering nog steeds te veel werkt met proefprojecten maar van armoedebestrijding op het terrein zelf te weinig een topprioriteit maakt, wat ook blijkt uit de stand van zaken van de prioritaire acties van het VAPA.

Mevrouw Marijke Dillen wijst erop dat (budgettaire) duidelijkheid uitblijft op een aantal fundamentele terreinen die mensen in armoede rechtstreeks voelen. Het gaat onder meer om wonen, water, energie, schuldbemiddeling en eerstelijnsgezondheidszorg.

Het commissielid meent dat het Vlaams Netwerk zich terecht zorgen maakt over de afspraken in het kader van de besparingen en de begrotingsopmaak. Kwetsbare mensen zullen een aantal besparingen als eersten voelen.

Als Vlaanderen armoede echt wil bestrijden, moet de Vlaamse Regering de nodige middelen vrijmaken. De vraag rijst of alle middelen op de begroting op de juiste manier worden besteed. Binnen bepaalde beleidsdomeinen zijn nog besparingen mogelijk, zodat er nieuwe financiële middelen vrijkomen. Voor het Vlaams Belang is het belangrijk dat Vlaanderen zijn financiële middelen bij prioriteit besteedt aan dossiers die betrekking hebben op echte noden, zoals de strijd tegen armoede.

Mevrouw Marijke Dillen dankt de minister voor de actietabel en de actiefiche waarin men een zeer duidelijk overzicht krijgt van de acties. Ze betreurt dat er geen richtingaanwijzing is in verband met het budget per actie. Uit de acties concludeert de spreekster dat het armoedebeleid van deze Vlaamse Regering heel versnipperd is. Wie de verschillende acties onder de loep neemt, valt onmiddellijk ook heel veel aankondigingspolitiek op.

Er is al heel lang sprake van de Vlaamse armoedetoets. Na enkele proeven in 2011 is aangekondigd dat het de bedoeling was in 2012 de armoedetoets definitief in regelgeving om te zetten. Mevrouw Marijke Dillen vraagt naar de stand van zaken. Ze vraagt of het de bedoeling is om de armoedetoets toe te voegen aan de RIA's, die niet altijd een toonbeeld van duidelijkheid zijn. Een andere optie is van de armoedetoets een afzonderlijk document te maken.

De al heel lang aangekondigde automatische toekenning van rechten is opgenomen in het meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid. In 2011 kondigde de Vlaamse Regering aan sneller werk te maken van de automatische toekenning. Er zou een volledige inventaris worden opgesteld om vanaf 2012 zo veel mogelijk rechten automatisch toe te kennen.

Mevrouw Marijke Dillen vraagt wat er concreet is gerealiseerd want in het voortgangsrapport blijft de minister heel vaag. Er staat dat er wordt bekeken welke stappen mogelijk zijn om op korte termijn zo veel mogelijk sociale rechten automatisch toe te kennen. Dat ontgoochelt de spreekster. Gelet op de onwaarschijnlijke mogelijkheden op het vlak van informatisering moet het volgens haar mogelijk zijn om niet alleen te onderzoeken en te analyseren wat concreet kan worden gerealiseerd, maar om echt stappen te zetten. Op het vlak van armoedebestrijding is dat voor de Vlaamse Regering een van de grote uitdagingen. Ze vraagt de minister wanneer de mensen die het nodig hebben, die automatische toekenning van rechten zullen krijgen.

In het overzicht van de actietabel en in de actiefiches wordt een opsplitsing gemaakt van wat continu gebeurt, wat in uitvoering is, wat vertraging heeft en wat uitgevoerd is. Mevrouw Marijke Dillen verwijst naar het persbericht van het kabinet-Lieten, waarin staat dat de uitvoering van het VAPA op kruissnelheid geraakt. Wanneer iets op kruissnelheid geraakt, betekent dat dat het ook op het terrein merkbaar wordt. Maar tussen wat op papier staat en de realiteit, is er nog steeds een wereld van verschil. Vorig jaar heeft de spreekster een oproep gedaan om dit rapport te bespreken in een verenigde commissie met alle betrokken ministers.

Mevrouw Marijke Dillen had gevraagd dat alle ministers in de plenaire vergadering aanwezig zouden zijn tijdens het actualiteitsdebat over armoede in Vlaanderen op 23 mei 2012 (*Hand. VI. Parl. 2011-12, nr. P36*), maar iedere fractie kreeg maar zeven minuten om te spreken. In commissie kan men grondiger debatteren.

Het voortgangsrapport biedt geen duidelijk overzicht van verwezenlijkingen om de armoedecijfers om te buigen. De fiches zijn onvoldoende. Ook het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en andere organisaties zeggen dat ze onleesbaar zijn en dat het heel moeilijk is om in te schatten wat er precies gebeurt. Er zijn veel acties aangekondigd waarbij men de vraag kan stellen of ze echt nuttig en noodzakelijk zijn voor de bestrijding van armoede.

Mevrouw Marijke Dillen vindt de resultaten van de fiches die de status ‘uitgevoerd’ hebben gekregen, bedroevend. De uitgevoerde fiches zijn niets nieuws of dragen niet bij tot het wegwerken van armoede. De spreekster dringt aan op een duidelijke stand van zaken met concrete aanduidingen. Vlaanderen besteedt te veel geld aan onderzoeken, evaluaties en allerlei mistige acties die waardevol kunnen zijn, maar niet in een tijd waar de financiële middelen beperkt zijn.

Voor het Vlaams Belang moet er een duidelijke strategie komen met een gecoördineerde aanpak van enkele, beperkte doelstellingen waar mensen op het terrein mee kunnen werken die geconfronteerd worden met deze problematiek. Mevrouw Marijke Dillen noemt er vijf op: onderwijs, wonen, gezondheid, arbeidsmarkt en vrije tijd. Uit de fiches blijkt dat er nergens concreet gewerkt wordt aan de zaken die voor het Vlaams Belang een prioriteit zijn. Het Vlaams Belang vindt dat de aanpak veel te versnipperd is, dat de tijd van onderzoeken en evaluaties voorbij is en dat men moet komen tot het werken op het terrein met een beperkt aantal haalbare en controleerbare doelstellingen zodat men volgend jaar kan zien wat er gerealiseerd is.

Doordat de cijfers op het terrein jaar na jaar blijven toenemen – en vooral de kinderarmoede is zo schrijnend – moet men toegeven dat het beleid van deze en vorige Vlaamse Regering enorm heeft gefaald. Het is hoog tijd om het roer om te gooien en om na te gaan wat men op het terrein kan doen zodat men positieve resultaten kan boeken.

Mevrouw *Mieke Vogels* vat de uiteenzetting van minister Lieten als volgt samen: “Het gaat allemaal steeds slechter, maar wij zijn goed bezig.”. De armoedemonitor is kwalitatief en zeer goed onderbouwd. De cijfers van de Vlaamse Regering zijn goed onderbouwd. Men weet waarover het gaat en men weet dat het slechter gaat, maar minister Lieten zegt dat ze goed bezig zijn.

Uit een UNICEF-rapport blijkt dat Vlaanderen het absoluut niet goed doet. Eén kind op tien leeft in armoede, waarvan één kind op vijf in een allochtoon gezin. Het is pijnlijk dat minister Lieten naar Duitsland verwijst, dat voor niemand een rolmodel zou mogen zijn. In Duitsland is er inderdaad nog veel meer armoede, maar het heeft alles te maken met het sociale beleid dat er wordt gevoerd. Mevrouw Mieke Vogels zegt dat de partij van minister Lieten in de Federale Regering akkoord gaat met ‘het activeren van de activering’ door de

werkloosheidsuitkering in de tijd te beperken en te verlagen: dat is het Duitse model. Het Scandinavische model doet dat ook, maar stelt er ook andere zaken tegenover die Vlaanderen niet heeft. In plaats van de uitkeringen te verhogen, wat door heel wat middenveldorganisaties wordt gevraagd, doet men net het tegenovergestelde.

De armoede zal de volgende jaren alleen maar toenemen. Het commissielid twijfelt eraan of men mensen aan de slag zal krijgen door hen een lagere werkloosheidsuitkering te geven. Ze heeft heimwee naar de tijd dat de partij van minister Lieten, haar eigen partij en een aantal mensen van CD&V van oordeel waren dat men de werkloosheid moet bestrijden en niet de werklozen.

UNICEF rangschikt 35 landen. België zakt steeds verder weg en heeft dubbel zoveel arme kinderen als landen in het noorden. De minister beweert dat het goed gaat, maar het gaat steeds slechter. De minister zegt dat men naar de acties in uitvoering moet kijken. Er zijn er 94 in uitvoering of gerealiseerd. Mevrouw Mieke Vogels daagt de minister uit om aan te tonen hoe een van die 94 acties de cijfers van de armoedemonitor positief zal beïnvloeden.

UNICEF definieert kinderen in armoede zeer concreet. Het gaat om kinderen die geen drie volwaardige maaltijden per dag krijgen, die niet jaarlijks nieuwe kleren krijgen, die niet mee kunnen op schoolreis om financiële redenen, en die in slecht geïsoleerde, vochtige huizen wonen. Mevrouw Mieke Vogels stelt de minister onder meer de vraag hoeveel kinderen volgend jaar drie volwaardige maaltijden per dag zullen eten dankzij de rapporten en het jaarboek van OASeS.

Mevrouw Mieke Vogels vraagt nadere duiding bij de brede school, een project van minister Smet. Verwijzend naar een experiment in Brussel, wil ze vernemen waar de brede school zal worden gerealiseerd. Over het eerder beperkte experiment in Brussel vraagt ze of het uitsluitend met kinderen in armoede werkt.

Volgens mevrouw Mieke Vogels is het streven naar kleinere kleuterklassen een algemene maatregel over heel Vlaanderen, die niets te maken heeft met kinderen in armoede. In de regio's waar de meeste kinderen in armoede leven, zoals Brussel en Antwerpen, zijn de klassen het grootst door plaatsgebrek. Het voorstel van minister Smet om met twee leerkrachten in één lokaal te werken, illustreert dat. Als de Vlaamse Regering iets wil doen aan kinderen in armoede, moet ze er in Brussel en Antwerpen voor zorgen dat er voldoende omkaderde en kleine kleuterklassen zijn. In Antwerpen is het vooral de stad die haar nekt uitsteekt, aan de mouw van de Vlaamse Regering trekt en haar waarschuwt dat er kinderen in armoede zijn die vorig jaar geen plaats hadden in de kleuterklas. De ouders van kinderen die niet in armoede leven, verhuizen naar de rand van de stad of sturen hun kinderen naar de rand. Het probleem is dat het tekort aan kleuterklassen precies daar gesitueerd is waar de meeste kinderen in armoede leven. Mevrouw Mieke Vogels verwacht van de minister van Armoedebestrijding dat ze daar iets aan doet.

De wachtlijsten in de kinderopvang zijn vooral in de steden, waar de meeste kansarme kinderen leven, het langst. De inkomensgerelateerde kinderopvang kent succes in West-Vlaanderen maar niet in regio's waar de meeste kinderen in armoede leven. Dat heeft te maken met het bedrag van 29 euro per dag en per kind, dat een zelfstandig kinderdagverblijf ontvangt als het zich inschrijft in het IKG-systeem. In West-Vlaanderen, waar de vastgoedprijzen relatief laag zijn, is 29 euro voldoende. In Antwerpen en Vlaams-Brabant volstaat 29 euro niet. Bijgevolg stoppen daar jaar na jaar inkomensgerelateerde kinderopvangvoorzieningen omdat ze niet rondkomen en failliet gaan.

Een betere omkadering in het kleuteronderwijs komt vooral ten goede aan kinderen die niet kansarm zijn.

Minister *Ingrid Lieten* protesteert tegen de bewering dat een betere omkadering van de kleuterklassen alleen ten goede komt van de niet-kansarme kinderen. Bovendien hebben alle kinderen daar recht op, zeker de kinderen in armoede. De omkadering verbetert in alle scholen, zowel in de steden als op het platteland. Bovendien is er niet alleen armoede in de steden, maar ook in sommige plattelandsgebieden. Minister Ingrid Lieten zegt teleurgesteld te zijn in mevrouw Vogels. Minister Vandeurzen moet bijvoorbeeld tijd krijgen om zijn beleid in te voeren. Minister Ingrid Lieten vraagt om intellectuele eerlijkheid aan de dag te leggen en de positieve zaken een kans te geven. Ze beseft dat nog niet alles in orde is en benadrukt dat alle ministers hard werken om de prioriteiten te realiseren.

Mevrouw *Mieke Vogels* geeft toe dat de wereld niet één-twee-drie kan veranderen, maar twijfelt eraan of de huidige aanpak op lange termijn vruchten zal afwerpen. Ze is uiteraard niet tegen betere omkadering en kleinere kleuterklassen, maar dat zijn geen actiepunten tegen kinderarmoede.

Minister *Ingrid Lieten* stelt dat het nochtans in het actieprogramma staat, dat in het Vlaams Parlement is besproken. Groen was daar toen niet tegen. Mevrouw *Mieke Vogels* weerlegt dat.

Mevrouw *Marijke Dillen* is van oordeel dat een goedgekeurd plan niet noodzakelijk door iedereen in het Vlaams Parlement is goedgekeurd. De oppositie heeft het bij de bespreking even kritisch benaderd als vandaag.

Mevrouw *Mieke Vogels* wijst de minister op de enorme kloof tussen de armoedemonitor en de maatregelen. De monitor toont aan dat het jaar na jaar slechter gaat. Wie een beetje intellectuele eerlijkheid aan de dag legt, moet toegeven dat de maatregelen niets zullen veranderen aan de cijfers. Het gaat heel vaak over projecten, terwijl de maatregelen structureel moeten zijn.

Mevrouw Mieke Vogels blijft voorstander van een betere omkadering van de kleuterklassen, maar voegt er onmiddellijk aan toe dat zoals altijd veel middelen in hoge mate onderhevig zijn aan het mattheuseffect. De betere omkadering van de kleuterklassen is moeilijk realiseerbaar in de steden, precies door het toenemende aantal kinderen en het tekort aan plaatsen. Wat de minister verkoopt als een actieprogramma ter bestrijding van de kinderarmoede, werkt op het terrein niet. Dat geldt evenzeer voor het IKG-systeem.

Er zijn directe structurele maatregelen nodig in het beleidsdomein Wonen. Minister Van den Bossche maakt eindelijk een begin met de huursubsidies. Dat een en ander lang duurt, ligt niet uitsluitend aan haar, maar ook aan de vorige Vlaamse Regering. Het gaat over ongeveer vijfduizend gezinnen over heel Vlaanderen, terwijl er alleen al in Antwerpen tienduizend mensen op de wachtlijst staan voor een sociale woning. Er zijn 6,5 procent sociale woningen, terwijl het aantal mensen dat, gebaseerd op het inkomen, recht heeft op een sociale woning 12,5 procent bedraagt. Vijfduizend huursubsidies zullen er niet voor zorgen dat er structureel iets verbetert aan de huisvesting van kinderen in armoede, zeker niet aan de huisvesting van de gekleurde kinderen in armoede. Dit is een slecht plan, dat de kinderarmoede volgend jaar geenszins zal terugdringen.

De heer *Peter Gysbrechts* begint met de klassieke vaststellingen. De risicogroepen bestaan vooral uit alleenstaanden, eenoudergezinnen en oudere koppels. Daarnaast neemt het armoederisico enorm toe in gezinnen waar niemand werkt of waar er zeer beperkt wordt gewerkt. Ook scholing heeft een belangrijke impact op het armoederisico. Tot slot ligt het armoederisico hoger bij niet-EU-burgers. Wat onderwijs betreft, stelt de heer Peter Gysbrechts vast dat de pijnpunten blijven. Inzake tewerkstelling is er een lagere arbeidsdeelname bij vrouwen, 15- tot 24-jarigen, laaggeschoolden en niet-EU-burgers.

De spreker heeft een aantal vragen over de prioritairere beleidsacties. Hij vraagt zich af hoeveel rechten automatisch kunnen worden toegekend. Hij wil ook weten wanneer de studie van het VLAS klaar zal zijn. Hij vindt het belangrijk dat ook de gemeentelijke voordelen en premies automatisch kunnen worden toegekend. Mensen zijn zich vaak nog minder bewust van die gemeentelijke toelagen dan van federale of Vlaamse toelagen.

De heer Peter Gysbrechts vraagt ook meer toelichting bij de proactieve en preventieve dienstverlening. Er moet volgens hem sneller werk gemaakt kunnen worden van proactief werken. OCMW's en CAW's komen in contact met mensen in armoede en moeten sneller nagaan of deze mensen alle tegemoetkomingen krijgen waar ze recht op hebben.

Het geïntegreerd actieplan voor het integratiebeleid zal acties bevatten vanuit elk beleidsdomein. Het commissielid denkt dat daarbij moet worden gefocust op onderwijs en werkgelegenheid. Tussen de jongens die de school verlaten zonder diploma, zullen immers heel wat allochtonen zitten. Allochtone meisjes doen het beter dan de jongens maar het is belangrijk die jongens te kunnen meenemen. Laaggeschooldheid en allochtoon zijn, zijn twee determinanten die succes op de arbeidsmarkt reduceren.

Voor het project rond provinciale kinderarmoede, wordt heel wat geld uitgetrokken. De vraag is echter wat op termijn de meerwaarde daarvan is. Volgens de heer Peter Gysbrechts is er nood aan een structureel verankerde werking, die langdurig werkt voor gezinnen met kinderen in armoede en waarbij de interventie multi-aspectueel is. Het is niet de bedoeling dat tientallen hulpverleners over de vloer komen maar wel één hulpverlener met wie een vertrouwensband wordt gecreëerd en die zegt waar het op staat.

De kostenbeheersing in het secundair onderwijs is een heel belangrijk item. Steeds meer gezinnen zien de schoolkosten onaanvaardbaar hoog stijgen. Het gaat dan niet alleen meer om kansarme gezinnen maar ook om gezinnen met een gewoon inkomen of om gezinnen met meerdere kinderen. De Vlaamse Regering moet zich afvragen of al die uitgaven nog aanvaardbaar zijn.

De heer Peter Gysbrechts ziet niet hoe de individuele huisarts wordt betrokken bij de versterking en uitbreiding van de wijkgezondheidscentra. Nochtans verzorgen heel wat huisartsen de armen heel goed. Ook het aantal ouderen dat zij verzorgen, is groter dan bij de wijkgezondheidscentra. Vlaanderen is niet in staat om op een volwassen manier samen te werken met huisartsen, die nochtans de vertrouwenspersoon zijn van veel mensen.

Volgens de spreker worden kinderen niet arm geboren maar wel in arme gezinnen. Kinderarmoede is in grote mate generatiearmoede. Het is dan ook cruciaal dat er antwoorden kunnen worden gegeven op essentiële vragen. Geraken kinderen die geboren worden en opgroeien in arme gezinnen, over een periode van x aantal jaren uit die armoedespiraal? Werpen de beleidsmaatregelen ter bestrijding van de generatiearmoede vruchten af? Welke wel, welke niet, en waarom?

De heer Peter Gysbrechts stelt vast dat er massa's studies en onderzoeksrapporten zijn over armoede. Cijfers of evoluties over de toe- of afname van generatiearmoede ontbreken echter. Er is geen zicht op hoeveel kinderen of ouders in arme gezinnen er de voorbije jaren in geslaagd zijn om uit die armoedespiraal te geraken, en hoe het gevoerde beleid daartoe heeft bijgedragen. De spreker herhaalt dan ook zijn vraag om een uitgebreid onderzoek op te starten naar die generatiearmoede in Vlaanderen gedurende een lang tijdsverloop. Hij wil niet dat men over tien jaar vaststelt dat er nog altijd geen concrete cijfers of evoluties beschikbaar zijn.

Het commissielid stelt vast dat er een transitie-manager is aangeduid voor kinderarmoede. Er zijn intussen voor alle thema's van ViA transitie-managers aangeduid. Er zal een task-

force Kinderarmoede worden opgericht met academici en vertegenwoordigers van het middenveld. De heer Peter Gysbrechts vindt het spijtig dat de problemen in Welzijn daarvoor niet sneller of beter worden opgelost. Er zijn veel dure rapporten maar op het terrein blijft het vaak dweilen met de kraan open. Een actieprogramma voor kinderarmoede lijkt mooi. Kinderarmoede is echter armoede van kinderen die leven in een gezin dat armoede kent. De aanpak van kinderarmoede ligt in de aanpak van armoede bij gezinnen. Twee essentiële problemen daarbij zijn opleiding en werk. Er moet werk worden gemaakt van een langdurige begeleiding, met inbegrip van opvoedingsondersteuning.

Mensen in armoede moeten zich voor elk onderdeel van de hulpverlening tot een andere instantie richten, wat niet realistisch is. De heer Peter Gysbrechts stelt voor te focussen op gezinsondersteuning met bruggen naar Onderwijs en Werk. Centra voor kindercare en gezinsondersteuning kunnen een rol spelen in situaties die bedreigend zijn voor de ontwikkeling van het kind. De Huizen van het Kind kunnen een rol spelen in de opvoedingsondersteuning. Huiswerkbegeleiding kan ervoor zorgen dat kinderen hun weg vinden in het onderwijs. Al die projecten zijn zinvol, maar niet als ze afzonderlijk worden aangeboden. Niemand wil tien verschillende soorten van hulpverlening. Hulp moet zich inpassen in de noden van mensen, niet omgekeerd.

Hetzelfde geldt voor het onderwijs. Er zijn heel wat projecten: automatisch toekennen van middelen, communicatie tussen ouders en scholen. De heer Peter Gysbrechts pleit voor huiswerkbegeleiding. Het is de bedoeling kinderen te begeleiden in het zelfstandig leren. Thuisbegeleiding moet samen met de ouders de randvoorwaarden creëren om zelfstandig leren mogelijk te maken. Ook daar dreigt een veelheid van projecten. Thuisbegeleiding kan ook werken aan de relatie tussen ouders en school. Kinderarmoede bestrijden is armoede van gezinnen bestrijden. Kinderarmoede is meestal generatiearmoede. Die moet worden doorbroken. Onderwijs is daartoe het breekijzer.

Decenniumdoelen 2017 heeft op een studiedag in april 2012 duidelijk gesteld dat men halweg is maar nog niet half gewonnen. Zij stellen ook vast dat men erop is achteruitgegaan. Dat is een absoluut noodsignaal. Toch hoopt de heer Peter Gysbrechts dat dit plan alsnog een verbetering van de situatie teweegbrengt.

Mevrouw Güler Turan betreurt de negatieve opmerkingen over het aantal studies en verslagen, omdat die studies en verslagen nodig zijn om de armoede te overwinnen. Als het beleid focust op gekleurde armoede, is dat de verdienste van OASeS. Tegelijk deelt de spreker de frustratie van mevrouw Vogels dat de armoede niet afneemt. Ze is ervan overtuigd dat studiewerk wel tot een oplossing zal leiden voor veel kinderen in armoede.

Mevrouw Mieke Vogels zegt dat Samenlevingsopbouw Antwerpen al in 2005 heeft gewaarschuwd voor gekleurde armoede.

Mevrouw Güler Turan noemt het de verdienste van OASeS dat er niet enkel in Antwerpen aandacht is voor gekleurde armoede.

Wie beweert dat uitsluitend kansarme kinderen geen plaats vinden in het kleuteronderwijs, doet de waarheid geweld aan. De stad Antwerpen heeft haar verantwoordelijkheid genomen, en vraagt daarvoor financiële garanties van de Vlaamse overheid. Elke kleuter zal een plaats hebben, ongeacht zijn afkomst en zijn socio-economische achtergrond.

De cijfers zijn dramatisch. Europa maakt een ernstige crisis mee. Het beleid moet armoede bestrijden in moeilijke economische tijden. Werk is de beste buffer tegen armoede. Het werkgelegenheidsbeleid kan evenwel niet op veel steun rekenen van de private sector. Ondanks de dramatische cijfers scoort Vlaanderen in Europees perspectief niet slecht.

Werkzoekenden moeten inderdaad gestimuleerd worden om werk te zoeken, maar daartegenover staat dat werkgevers bereid moeten zijn kansen te geven. Het beleid moet voor vorming en opleiding zorgen. Het onderwijs moet beter aansluiten op de arbeidsmarkt. Ongekwalficeerde uitstroom moet zo veel mogelijk vermeden worden.

Als blijkt dat 94 percent van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014 al is uitgevoerd, moet dat tot resultaat leiden. Huursubsidies, sociale verhuurkantoren en het garantiefonds zijn voorbeelden van maatregelen die resultaat moeten opleveren. Ook Decenniumdoelen 2017 is ervan overtuigd dat deze maatregelen directe gevolgen zullen hebben voor gezinnen in armoede. De spreker ontkent niet dat de sociale huisvesting met wachtlijsten werkt, maar roept op om die lijsten te screenen. Ze wijst tegelijk op de verantwoordelijkheid van het lokale bestuur. Het dossier over de energieprijzen illustreert ook de verantwoordelijkheid van het lokaal bestuur in de strijd tegen armoede.

De cijfers die minister Lieten aanhaalde, dateren van 2010. Aangezien het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014 toen nog niet voor 94 percent in uitvoering was, wacht mevrouw Güler Turan vol ongeduld op de volgende monitoring. Gezien de barre economische tijden, zou het al een goede zaak zijn als Vlaanderen geen plaatsen verliest in de Europese monitoring.

Mevrouw Güler Turan vraagt een verklaring voor de percentuele daling van het aantal mensen dat onder de armoederisicodrempel valt. Daartegenover staat immers de index van Kind en Gezin die sedert 2005 wel stijgt.

De aanbevelingen uit de STUDIO Kinderarmoede moeten nog in beleid worden omgezet. De spreker is ervan overtuigd dat het beleid op goede weg is. De aanpak van kinderarmoede vereist een totaalbeleid met aandacht voor het hele gezin.

De automatische toekenning van rechten moet zo snel mogelijk gerealiseerd worden. Vlaanderen is klaar met zijn inventaris. Het federale niveau is nog bezig. De spreker vraagt wanneer de eerste rechten automatisch zullen worden toegekend.

Het blijft de bedoeling de werk-welzijnstrajecten structureel te verankeren. Het blijft evenwel wachten op de evaluatie van deze trajecten.

Mevrouw Güler Turan is niet positief over de werkateliers voor jongeren. Haar verwachtingen van het nieuwe loopbaanakkoord zijn hoog. Vlaanderen slaagt er niet in niet-EU-burgers aan het werk te krijgen, terwijl er geen sprake is van werkonwilligheid in deze groep.

Mevrouw *Lies Jans* is van oordeel dat de aanstelling van minister Lieten tot coördinerend minister bewijst dat armoede een belangrijke prioriteit is. Alle ministers hebben de verantwoordelijkheid om de armoede te bestrijden. Het gevolg daarvan is het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014. Mevrouw Lies Jans vindt dat een goed plan en heeft geen problemen met de 194 acties. Het armoedeprobleem is zeer verscheiden: er moet vanuit heel veel verschillende invalshoeken worden gewerkt om resultaat te behalen. Alle 194 acties moeten worden aangepakt. Maar het lid vindt het goed dat er prioriteiten werden gesteld. Dat de armoedecijfers toenemen, is niet aanvaardbaar voor een welvarend land. Het is opmerkelijk, en niet geruststellend, dat in Vlaanderen de armoedecijfers sterk toenemen, hoewel het in vergelijking met Europa in de middenmoot zit. Mevrouw Lies Jans vindt dat Vlaanderen het beter moet doen dan de andere lidstaten.

Mevrouw Lies Jans volgt de opmerking van mevrouw Vogels dat er heel veel studies en onderzoeken zijn gepubliceerd over armoede en armoedebeleid. Ze vindt het goed dat er studies worden uitgevoerd die de evolutie in de cijfers in het oog houden. Op die manier

houdt men de vinger aan de pols en kan men zien of de genomen maatregelen effect hebben.

De spreker bevestigt dat het nog altijd beter moet. Men is op de goede weg, maar het beoogde resultaat wordt nog niet gehaald. Daarom roept ze de commissieleden op om te stoppen met de grote discussies en zich op de feiten te richten, om zo resultaten te krijgen.

Mevrouw Lies Jans stelt dat in het actieplan de goede maatregelen worden opgesomd. Ze dankt de minister om haar suggestie te volgen om met kleuren aan te geven in welk stadium de verschillende maatregelen en projecten zich bevinden.

Wat de maatregelen zelf betreft, wijst de spreker naar de moeilijke economische tijden. Bovendien moeten maatregelen soms op zeer verschillende niveaus worden genomen. Ze verwijst bijvoorbeeld naar de automatische rechtentoekenning, die Vlaanderen niet volledig in handen heeft en die heel veel overleg met de federale overheid vergt. Het belangrijkste is volgens mevrouw Lies Jans dat er, ondanks die niet zo eenvoudige omstandigheden, verder aan wordt gewerkt en dat er op termijn resultaten kunnen worden geboekt.

Ze steunt de vraag van mevrouw Van der Borght om alles strikt op te volgen en na te gaan of de maatregelen ook effectief resultaat hebben. In de huidige rapportage van het Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014 ontbreekt de mogelijkheid om de effecten van de maatregelen te meten. Ook al loopt het actieplan nog maar twee jaar, het is toch al een belangrijk aandachtspunt.

De N-VA-fractie wil focussen op een aantal speerpunten die in de diepte werken. Mevrouw Lies Jans verwijst in de eerste plaats naar de automatische rechtentoekenning. De bestaande regelgeving zal verder worden afgetoetst. De spreker wil van de minister vernemen hoe ver het in dat dossier staat. Een ander punt betreft de nieuwe wetgeving. Mevrouw Lies Jans vraagt zich af of men enkel op het moment van de RIA zal kijken of er mogelijkheden zijn om het recht automatisch toe te kennen en vraagt meer verduidelijking aan de minister.

Een tweede speerpunt is de armoedetoets. Er hebben in dat kader al proefprojecten gelopen, maar het lid wil graag meer uitleg bij de proefprojecten voor dit jaar. Ze vraagt zich ook af hoe men uiteindelijk tot een goede methodiek zal komen om die armoedetoets te realiseren. Zo'n reguleringssimpactanalyse gebeurt soms grondig, maar soms ook heel snel. In welke mate zal zo een armoedetoets effectief een grondige analyse zijn van de impact op de armoede?

Als derde element wijst de spreker naar schuldbemiddeling. De wachtlijsten voor schuldbemiddeling zijn, mede door de financiële en economische crisis, zowel bij CAW's als bij OCMW's langer geworden. De OCMW's achten het niet meer haalbaar om die wachtlijsten weg te werken. Mevrouw Lies Jans volgt de stelling van de minister van Welzijn dat schuldbemiddeling een basistaak is van de lokale besturen en dat de Vlaamse overheid daar geen extra subsidiëring voor moet toekennen. Wat wel is opgenomen in het actieplan, is subsidiëring voor samenwerking en ontwikkeling van methodieken.

Volgens het actieplan komt er een evaluatie van de projectsubsidies en wordt er daarna gekeken naar de recurrente subsidiëring van projecten. Mevrouw Lies Jans vraagt naar de stand van zaken. Ze wil ook weten wat die recurrente subsidiëring precies zal inhouden, en of ze effectief zal bijdragen tot het wegwerken van de wachtlijsten voor schuldbemiddeling.

Als laatste en belangrijkste punt noemt mevrouw Lies Jans het vinden van een duurzame job. Ze verwijst daarbij naar de werk-welzijnstrajecten, waar minister Muylers op inzet.

Heel wat middelen van de jobkorting zijn doorgesluisd naar die trajecten. Wat de spreekster betreft, mag dat nog worden uitgebreid. Ze noemt het de goede methodiek om tot goede tewerkstelling te komen. Er moet uiteraard rekening worden gehouden met de budgettaire context, maar wat gepland is, moet worden gerealiseerd. Het is de enige manier om uit de spiraal van armoede en kinderarmoede te komen.

Mevrouw Lies Jans besluit dat het goed is dat het actieplan wordt voortgezet, dat de prioriteiten worden opgevolgd en dat er volop wordt op ingezet, maar met de kanttekening dat er moet worden gekeken naar de resultaten en waar nodig bijgestuurd.

De heer *Paul Delva* heeft het over Brussel. Hij stelt dat de toepassing van de gemeenschapsbevoegdheden in Brussel de nodige aandacht moet krijgen. Het rapport is interessant, maar hij stelt vast dat veel acties over gewestbevoegdheden gaan, en bijgevolg niet van toepassing zijn in de hoofdstad. Hij veroorlooft zich daarom een Brusseltoets op een en ander toe te passen.

In 2012 zal in de projectoproep over kinderarmoede bijzondere aandacht gaan naar gekleurde armoede en de Brusselse context. De heer Paul Delva vraagt nadere uitleg.

Ook de Brusselse interministeriële conferentie over armoedebestrijding werkt met een actieplan. Daarin staat dat er met de gemeenschappen moet worden samengewerkt. De heer Paul Delva vraagt hoe de contacten met de Brusselse Hoofdstedelijke Regering verlopen, en of dat Brusselse actieplan in de praktijk wordt gebracht.

Mevrouw *Cindy Franssen* is tevreden met het actualiteitsdebat over armoede in Vlaanderen van 23 mei 2012. De beste graadmeter voor de stand van zaken van de armoedebestrijding is de stem van het middenveld. Het is daarom een goede zaak dat is gedebatteerd op basis van de armoedebaarometer van Decenniumdoelen 2017, ook al is dat geen officieel beleidsdocument. Armoedebestrijding is een taak van iedereen: van alle ministers en beleidsniveaus, maar ook van het middenveld.

Uit het rapport van Decenniumdoelen 2017 blijkt dat hun cijfers sterk gelijklopend zijn met die van de Vlaamse studiedienst, zoals die zijn opgenomen in de armoedemonitor. De cijfers zijn al jarenlang niet positief. Mevrouw Cindy Franssen verwijst naar een uitspraak van mevrouw Turan: in een laagconjunctuur probeert de voltallige Vlaamse Regering, als geheel, armoede te bestrijden. Daarbij wordt vertrokken van de definitie van professor Vranken, die armoede als een multidimensionaal probleem omschrijft. Op een bepaald moment wordt gevraagd om meer te focussen, en de Vlaamse Regering doet dat dan ook. Zelfs in economisch moeilijke tijden wordt geprobeerd om armoede terug te dringen. Dat is volgens de spreekster ook op federaal vlak zo: zij verwijst naar de Rechtvaardigheidsagenda, die erop is gericht om de laagste inkomens – waaronder de vervangingsinkomens – over de armoederisicodrempel te tillen. Het zou volgens haar wel sneller kunnen. Zij vindt dat de meerderheid de pijnpunten moet durven aankaarten, terwijl de oppositie niet al te populistisch mag reageren.

De spreker vindt de bijdragen, inclusief de opmerkingen van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, belangrijk om het beleid bij te sturen. Zij stelt dat de minister in haar toelichting bekommernissen over de meest kwetsbare groepen verwoordt, en dankt haar daarvoor. Zij is ook blij dat er een voortschrijdend inzicht over kinderarmoede is, en herinnert eraan dat zij van in het begin stelde dat kinderarmoede niet los kan worden gezien van de gezinssituatie, en evenmin van de verschillende beleidsniveaus, met inbegrip van het federale niveau. De federale armoedebaarometer toont aan dat de inkomens die het verst van de Europese armoederisicodrempel staan, vooral naar gezinnen met kinderen gaan. Dat moet de prioriteit zijn. De link met generatiearmoede

moet worden gemaakt. Eenoudergezinnen zijn een nieuwe voedingsbodem voor generatiearmoede, en moeten een prioriteit worden.

Grondrechten moeten door de overheid voor alle inwoners worden gewaarborgd. Wat betreft het doelgroepenbeleid inzake arbeid en tewerkstelling, moeten alle zeilen worden bijgezet. De spreekster houdt een pleidooi voor de WAW-aanpak: een geïntegreerde aanpak werk-armoede-welzijn, op weg naar duurzaam werk voor mensen in generatiearmoede. Om die mensen de weg naar de arbeidsmarkt te doen vinden – door middel van sociale-economieprojecten en arbeidszorg en dergelijke – moet het beleid maximaal daarop inzetten, niet zozeer vanwege de economische meerwaarde, maar ter bevordering van de eigenwaarde van de doelgroep. Werk zorgt immers voor een sociaal netwerk en ontplooiingskansen. Een inkomen uit werk is nog altijd het beste middel om uit armoede te geraken. Volgens mevrouw Cindy Franssen moet nog meer worden ingezet op een specifieke begeleiding van werkzoekenden in armoede, en ook op loopbaanbegeleiding voor werkende armen, al is men op de goede weg.

Wat inkomen betreft, is er de Vlaamse budgetstandaard, die bepaalt hoeveel een gezin nodig heeft om te overleven. Bij beleidsbeslissingen wordt die standaard steeds mee in rekening gebracht. Wat Onderwijs betreft, is er het oud zeer van de inschakeling van ervaringsdeskundigen in de centra voor leerlingenbegeleiding. Zij moeten de leerkrachten duidelijk maken waar de armoededrempels en dergelijke zitten, maar er worden geen middelen voor opzijgezet.

De Vlaamse Regering heeft al veel beloftes gedaan in het kader van het Pact 2020, Vlaanderen in Actie, beleidsnota's en het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014. Mevrouw Cindy Franssen blijft erop hameren dat er in 2014 al positieve resultaten moeten zijn, en het streefcijfer dan al voor de helft gehaald moet zijn.

Op het voorstel om het voortgangsrapport met de volledige Vlaamse Regering te bespreken, antwoordt mevrouw Cindy Franssen dat de overtuigde Vlaams Parlementsleden steeds elkaar zitten te overtuigen. Ze verwijst naar de opmerking van mevrouw Dillen om vrijgekomen middelen prioritair in te zetten op armoedebestrijding. Ze hoopt dat leden van het Vlaams Belang dat ook in andere commissies zullen zeggen. Het is gemakkelijk om in elke commissie te pleiten voor meer middelen voor een bepaald beleidsdomein. Men moet eens consequent knopen durven door te hakken.

Wat de prioriteiten betreft, verwijst mevrouw Cindy Franssen naar de armoedetoets. De minister heeft tussentijds een 'quick scan' in het leven geroepen. Ze wil vernemen hoe die zich verhoudt tot de armoedetoets.

Het commissielid denkt dat de automatische toekenning van rechten vrij snel moet kunnen gaan. Tijdens de bespreking van voortgangsrapportages, beleidsnota's, begrotingen en dergelijke wordt daarop ingegaan. Ze dringt erop aan alle zeilen bij te zetten.

In verband met de gekleurde armoede zegt mevrouw Cindy Franssen dat ze een verwijzing naar algemene budgetten voor inburgering en integratiebeleid moeilijk als een actie kan beschouwen. Hetzelfde geldt voor de commissie Integratiebeleid, die in 2011 werd opgericht en die een geïntegreerd actieplan voor het integratiebeleid moet voorleggen in 2012. Ook daarvan zou men versneld werk moeten maken.

Het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen heeft enkele belangrijke adviezen gegeven. Mevrouw Cindy Franssen wil die blijven herhalen. In verband met tewerkstelling verwijst ze naar de jobs in de buurtontwikkelingsdiensten. Dat is een heel specifiek item binnen de lokale diensteneconomie. Het combineert drie aangelegenheden: er wordt aan buurtontwikkeling gedaan, mensen in extreme armoede worden betrokken

en er wordt gezorgd voor sociale tewerkstelling. Net die specifieke projecten kunnen de generatiearmoede aanpakken om ook de meest hardnekkige armoede terug te dringen. Mevrouw Cindy Franssen verwijst ook opnieuw naar tewerkstelling van ervaringsdeskundigen.

In beheersovereenkomsten staat vaak dat er aandacht moet zijn voor armoedebestrijding, in theorie. Maar als daarvoor geen middelen worden vrijgemaakt, zoals bij Sport, wordt dat moeilijk. Mevrouw Cindy Franssen pleit ervoor om het ook in de praktijk uit te voeren.

Dakloosheid, de digitale kloof en de Roma zijn belangrijke thema's op de Interministeriële Conferentie Maatschappelijke Integratie. Daarom verzoekt mevrouw Cindy Franssen de Vlaamse Regering en minister Lieten om de kar te trekken voor de agendasetting.

Mevrouw Cindy Franssen besluit dat tegen 2014 de cijfers op een positieve manier moeten evolueren. Dat is enkel mogelijk door verder hard door te werken, af en toe zelfkritisch te zijn en samen te kijken wat werkt en wat niet, met meerderheid en oppositie, maar ook met het middenveld.

Mevrouw *Vera Van der Borgh* verwijst naar de opmerking van mevrouw Franssen over 2014. Er is al heel wat te doen geweest over cijfers, maar het is moeilijk om te discussiëren op basis van verschillende cijfers. In het actualiteitsdebat over armoede in Vlaanderen van 23 mei 2012 heeft mevrouw Vera Van der Borgh heel expliciet gevraagd om een nulmeting uit te voeren van generatiearmoede. Op die manier kan worden nagegaan of het beleid dit probleem goed aanpakt. Dat deze cijfers er niet zijn, is een enorm gemis.

Er wordt al vele jaren gesproken over de aanpak van generatiearmoede, kansarmoede en kinderarmoede. Er zijn beleidsmaatregelen en toch dalen de cijfers niet. Mevrouw Vera Van der Borgh vraagt zich af hoe dat komt. Je moet weten hoeveel kinderen in generatiearmoede leven en vervolgens kijken hoeveel van die kinderen, na een bepaald beleid, er tien jaar later nog in zitten of eruit zijn gegroeid. Dan pas kun je analyseren welke maatregelen een impact hebben.

Het commissielid stelt dat minister Lieten in het actualiteitsdebat duidelijk heeft gezegd dat zij een belangrijk element aanhaalde. De minister gaf redenen voor de stijgende cijfers, en zegde dat enkele projecten heel duidelijk bewezen hebben dat gezinsondersteuning en coaching van jonge gezinnen het verschil maken. In de commissie zou de minister daarop wat meer inzoomen en het debat verder voeren. Mevrouw Vera Van der Borgh had daarop gehoopt.

In het actualiteitsdebat gaf mevrouw Vera Van der Borgh twee voorbeelden van projecten die hun vruchten afwerpen. Een eerste is het WAW-traject met middelen van het Europees fonds, waarnaar mevrouw Franssen ook heeft verwezen. Tot ieders vreugde had dat goede resultaten. De mensen van het WAW-traject hebben overlegd met de drie bevoegde kabinetten. Het lid zou graag willen weten of, en zo ja, welk engagement die werkvergadering heeft opgeleverd.

Er zijn gezinsondersteunende trajecten om mensen bij dagdagelijkse zaken te steunen. Mevrouw Vera Van der Borgh is ervan overtuigd dat die aanpak het meest baat. Daarom heeft ze de minister in het actualiteitsdebat voorgesteld om de middelen samen te leggen. Ze is niet overtuigd van de werkwijze waarbij elke minister versnipperd middelen inzet, en geeft er de voorkeur aan in te zetten op de aangehaalde voorbeelden.

Mevrouw Vera Van der Borgh is tevreden met de aangekondigde interministeriële conferentie. Het zou absurd zijn om op twee niveaus hetzelfde te doen. Dan weten mensen die

ermee worden geconfronteerd ook niet meer hoe en wat. Voor hen moeten er eenvoudige en duidelijke maatregelen zijn.

In de actietabel stelt de spreekster vast dat er veel zaken uitgevoerd zijn of in uitvoering, maar ze verbaast zich erover dat twee belangrijke acties vertraging hebben. Ze wil vernemen waarom de initiatieven om de betrokkenheid van opgeleide ervaringsdeskundigen te bevorderen en om drempels weg te nemen die de toegang tot levenslang leren belemmeren, vertraging hebben opgelopen.

Minister *Ingrid Lieten* verwijst naar de uitspraak van mevrouw Franssen dat het gemakkelijk is om elkaar rond de oren te slaan met verwijten en stelt dat het belangrijk is om goed naar elkaar te luisteren om waar mogelijk bij te sturen. Ze geeft toe dat er nog een hele weg af te leggen is om de doelstellingen van Pact 2020 te halen. Vlaanderen kan dat niet alleen, maar moet samenwerken met de federale, de provinciale en de gemeentelijke overheden. De minister wijst op de belangrijke rol van de federale overheid en stelt dat Vlaanderen een grote opportuniteit krijgt bij de overheveling van de kinderbijslag. Er moet goed worden nagedacht over hoe het instrument zal worden ingezet in Vlaanderen.

De minister reageert op de opmerking van mevrouw Dillen, die van mening is dat geen apart beleid nodig is voor gekleurde armoede. De minister wijst erop dat de commissie moet weten wat ze wil. Er zijn veel cijfers en die zijn belangrijk: meten is weten waar het probleem ligt. Het verschil met tien jaar geleden is dat de pijnpunten gekend zijn. Ze beaamt dat de frustraties groeien omdat met het huidige beleid niet voldoende vooruitgang wordt geboekt. De cijfers over gekleurde armoede benoemen een aantal zaken heel duidelijk. Minister Ingrid Lieten vindt dat daar wel specifiek op moet worden ingezet. Het gaat over grote gezinnen waar geen van de ouders werkt of heel weinig werkt, waar veel kinderen samenleven en waar kinderarmoede welig tiert.

Inzake de discussie over onderzoek, wil de minister graag vernemen welk onderzoek de commissieleden overbodig vinden. Zij vindt het onderzoek dat nu wordt gebundeld door het VLAS wel belangrijk omdat daardoor een unieke samenwerking tot stand wordt gebracht met alle universiteiten, om vast te leggen welk onderzoek nuttig en noodzakelijk is om het beleid nog veel beter te sturen en welk onderzoek niet essentieel is.

Minister Ingrid Lieten is het niet eens met de opmerking van mevrouw Dillen dat er te veel proefprojecten zijn. Ze wijst erop dat niemand in de commissie akkoord kan gaan met een status quo, want dan worden de armoedecijfers aanvaard. Iedereen vindt dat er moet worden veranderd. Als er nieuwe ideeën zijn die worden gegenereerd uit onderzoek en uit ervaring, dan moeten die worden uitgetest in het proefproject om te zien of het nieuwe idee en het nieuwe beleid zullen renderen. De minister is voor constante proefprojecten en voor constante vernieuwing. Ze deelt de conclusies van de commissieleden dat proefprojecten die goed werken, geïntegreerd moeten worden in het structurele beleid. Ze wijst erop dat dit een gezamenlijke zorg is. De uitgangspositie van de wijze waarop met armoede wordt omgegaan, is dat het geïntegreerd, gestructureerd en op een integrale manier gebeurt. Proefprojecten moeten bestaande administraties en bestaande procedures kunnen bijsturen. Ze moeten geïntegreerd kunnen worden. Alles wat nu gebeurt inzake coaching, begeleiding en gezinsondersteuning, wordt door Kind en Gezin opgepikt en zal worden vertaald in de aanpak die wordt ontwikkeld voor de Huizen van het Kind.

Volgens minister Ingrid Lieten moet een proefproject eerst buiten een organisatie kunnen groeien, want in een organisatie wordt het meteen ingekapseld en komt er veel weerstand. Een proefproject moet de kans krijgen op een creatieve manier te groeien. Als het zijn meerwaarde bewijst, moet je het kunnen importeren in de bestaande organisaties. De minister ziet wel de meerwaarde van de proefprojecten in.

De manier waarop het voortgangsrapport is opgemaakt, is verschillend in vergelijking met vorig jaar. De cijfers en de budgetten staan niet in de overzichtstabel maar in de fiches. De minister gaat niet akkoord met de kritiek dat er alleen maar wordt gestudeerd. In 2011 heeft het Vlaams Netwerk 108.000 euro meer gekregen om te werken rond gekleurde armoede. Er is een oproep gelanceerd rond diversiteit in de mediasector ten bedrage van 684.000 euro. Er is een oproep kinderarmoedebestrijding op lokaal niveau gelanceerd ten bedrage van 1,312 miljoen euro. Er is ingezet op organisaties die vorming over armoede aanbieden, ten bedrage van 229.000 euro extra. Het steunpunt is opgericht met een bedrag van 600.000 euro. Er is 1 miljoen euro extra uitgetrokken om de preventieve werking van de schuldhulp te verbeteren. De vrijetijdspas heeft geleid tot een budget van 445.000 euro extra. De WIP-akkoorden, de werk-welzijnstrajecten en de individuele beroepsopleiding hebben geleid tot 23 miljoen euro extra. De automatische huursubsidies hebben geleid tot een budget van 8,7 miljoen euro extra. Het is niet zo dat de andere ministers geen prioriteit geven in hun budgettaire allocaties aan de armoede-engagementen.

Volgens minister Ingrid Lieten zegt mevrouw Dillen terecht dat men voorzichtig moet zijn met de besparingen. De Vlaamse Regering doet heel veel inspanningen om vooral te besparen op het apparaat en zo weinig mogelijk de mensen zelf te treffen. Het blijft een constante evenwichtsoefening. Het staat vooraan in de beleidsdoelstellingen van de Vlaamse Regering.

De minister is het er niet mee eens dat er veel aan aankondigingspolitiek wordt gedaan. Natuurlijk moet je bij een maatregel eerst zeggen wat je gaat doen, en dat is een aankondiging, maar het is pas aankondigingspolitiek wanneer er na de aankondiging niets meer gebeurt. Ze wijst erop dat bijna alle maatregelen in de tabel in uitvoering zijn, wat betekent dat de ministers dit ernstig nemen.

De armoedetoets is volledig uitgetest en de volledige methodiek is uitgeschreven. Er is in de Vlaamse Regering over gediscussieerd of men de armoedetoets in de RIA zal introduceren. Minister Bourgeois was voorstander om het te introduceren omdat men streeft naar eenvoudigheid in het bestuur. Het geheel wordt geïntegreerd in de RIA. Het mag niet leiden tot een automatisch afvinken, zeggende dat het geen impact heeft. Dan zou men het doel voorbijschieten. De uitgewerkte methodiek moet dat vermijden. Er zal vorming over worden gegeven aan de ambtenaren.

Wat betreft de automatische toekenning van rechten, is de inventaris gemaakt. Er wordt ook werk van gemaakt. Er zijn drie nieuwe projecten voor de automatische toekenning van rechten: de ouderbijdrage voor kinderopvang, de toekenning van de MOBIB-kaart bij De Lijn en het inschrijvingsgeld voor het volwassenenonderwijs. De minister heeft een belangrijk recht opnieuw op de agenda van de IMC gezet, namelijk het Omniostatuuut. Men probeert de kennis over hoe men een automatische toekenning moet realiseren, te verspreiden naar de lokale besturen. Het steunpunt gaat de gemeentebesturen ondersteunen in het toekennen van rechten aan mensen op gemeentelijk niveau.

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t vraagt naar details over de automatische ouderbijdrage voor de kinderopvang. Welk voordeel biedt dat voor de ouders? Minister *Ingrid Lieten* antwoordt dat op dit moment de ouders zelf hun inkomen moeten bewijzen. Het is de bedoeling dat de organisaties rechtstreeks gegevens over de inkomens kunnen verzamelen en zo kunnen nagaan in welke categorie de ouders terechtkomen.

Wat de vraag van mevrouw *Vogels* betreft, wil minister *Ingrid Lieten* de armoedeproblematiek zeker niet onder de mat vegen. Ze wil de zaken echter ook niet dramatiseren. Het is niet zo dat het allemaal achteruitgaat. Natuurlijk is de minister niet tevreden met de cijfers over kinderarmoede, maar ze gaat er niet mee akkoord daar enkel negatief over te denken.

Er zijn hardnekkige problemen waarvoor men nog niet de juiste aanpak heeft gevonden. Ze wil permanent vernieuwen en naar oplossingen zoeken.

Er bestaan volgens haar echter geen kant-en-klare recepten. Armoede is een cumulatie van verschillende achterstellingen. Er kan niet zomaar worden verholpen aan het probleem. Er moet vanuit verschillende beleidsdomeinen en verschillende beleidsniveaus worden ingezet op verschillende fronten. Minister Ingrid Lieten is niet tevreden, maar vindt niet dat Vlaanderen de slechtste leerling van de klas is. Vlaanderen zit niet in de middenmoot, maar bovenaan. Toch is ze daar niet tevreden mee, haar ambitie reikt verder. Ze stelt dat de cijfers correct moeten worden gebruikt, niet om zand in de ogen te strooien, maar wel om correcte analyses te maken.

Minister Ingrid Lieten vindt het rapport van UNICEF zeer interessant. Tot hier toe werd steeds de index van Kind en Gezin gebruikt om meer te weten over kinderarmoede. Het rapport van UNICEF gebruikt een andere index, de 'child deprivation index'. Het geeft een lijst van veertien items, die zeer duidelijk aangeeft waar de uitdagingen liggen. Minister Ingrid Lieten onderschrijft die volledig en ziet belangrijke uitdagingen. Vlaanderen doet het slechter dan de noordelijke landen, precies omdat die landen een betere kinderopvang en een veel betere combinatie van arbeid en gezin mogelijk maken. Volgens andere indicatoren doet Vlaanderen het minder slecht en zit het in de middenmoot.

Minister Ingrid Lieten wil inzetten op de combinatie arbeid en gezin, en op coaching van de ouders. Ook minister Vandeurzen geeft daar prioriteit aan. Het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters wordt ook geïnspireerd door die gedachte.

Minister Ingrid Lieten is ervan overtuigd dat ook een aantal andere maatregelen effectief kunnen zijn. Zo worden kleinere kleuterklassen en inkomensgerelateerde kinderopvang uitgewerkt over heel Vlaanderen. Op basis van proeftuinen wordt er geëxperimenteerd met de brede school. Er wordt nagegaan wat de voor- en nadelen ervan zijn.

Hetzelfde geldt voor de methodieken die een aantal concentratiescholen uittesten om de kwaliteit en de output van het onderwijs te verbeteren. Er zal worden nagegaan of de theoretische concepten die zijn ontwikkeld, ook in de praktijk werken en structureel naar het hele onderwijsveld kunnen worden vertaald.

In functie van een proactieve dienstverlening is een lokaal cliëntenoverleg georganiseerd. Daar is dan een peer review van gemaakt. Het project rond de onderbescherming in Zuid-Oost-Vlaanderen wordt positief geëvalueerd en kan verder worden uitgerold.

De minister meldt dat kostenbeheersing in het secundair onderwijs wordt besproken in de ouderkoepels. Die kostenbeheersing zit pas in het tweede deel van de legislatuur, omdat er eerst andere prioriteiten zijn voor Onderwijs, zoals huisvesting, kleinere kleuterklassen en betere omkadering in het basisonderwijs.

Minister Ingrid Lieten benadrukt dat het de beleidsfilosofie is van minister Vandeurzen om de huisartsen volledig te betrekken bij de wijkgezondheidscentra. De huisartsen worden bovendien gestimuleerd om eraan mee te werken.

Omdat er geen cijfers beschikbaar zijn over generatiearmoede, heeft de minister aan het VLAS gevraagd om een cohortstudie te maken en kinderen van nul tot zestien jaar te volgen die in generatiearmoede zitten. Op die manier wil de minister nagaan of het gevoerde beleid effect zal hebben.

De minister wijst erop dat er wel degelijk gezinsondersteunende projecten zijn. Er is een oproep georganiseerd om op dat vlak te kunnen vernieuwen. Heel wat gemeentebesturen, OCMW's en lokale welzijnsorganisaties hebben projecten ingediend. Daar wordt nu volop mee geëxperimenteerd, zodat het kan worden vertaald naar het reguliere beleid. De minister verwijst ook naar de tutoringprojecten, die inmiddels deel uitmaken van de leerkrachtenopleiding. Leerkrachten zullen dan huiswerkbegeleiding kunnen doen bij de gezinnen thuis, zodat de kinderen samen met de ouders daardoor geïnspireerd kunnen raken.

Minister Ingrid Lieten beseft dat er nog een hele weg moet worden afgelegd, maar vraagt begrip. Het actieplan dateert van juni 2010. Na twee jaar zijn alle maatregelen in uitvoering. De minister erkent dat de resultaten van sommige maatregelen nog niet zichtbaar zijn, maar alle acties zijn wel in uitvoering. Ze aanvaardt niet dat men de Vlaamse Regering verwijt dat ze dit niet als een prioriteit ziet.

De minister vindt dat, naast de huursubsidies, ook de sociale verhuurkantoren verder moeten worden ondersteund, omdat die een heel goede werking hebben om meer huizen op de huurmarkt te krijgen en de eigenaars ervan te overtuigen om daarin mee te stappen. Volgens minister Ingrid Lieten zal ook het Huurgarantiefonds belangrijk zijn om de eigenaars te overtuigen om met de sociale verhuurkantoren te werken.

Het is minister Ingrid Lieten's persoonlijke overtuiging dat werk de beste manier is om mensen uit de armoede te halen. Zij weet dat voor sommigen de afstand tot de arbeidsmarkt te groot is vanwege bijvoorbeeld persoonlijke omstandigheden of capaciteiten, gezondheid of gezinssituatie. Daarom wordt er ingezet op de individuele beroepsopleiding, op de werk-welzijnstrajecten en op de uitbreiding van kinderopvang. Zo worden mensen op alle mogelijke manieren gestimuleerd om werk te vinden.

Minister Ingrid Lieten begrijpt dat mevrouw Vogels kritiek heeft op de degressiviteit die door de Federale Regering wordt ingevoerd maar vraagt haar om eens naar de cijfers te kijken. Dan zal zij zien dat de ingevoerde degressiviteit helemaal niet zo een dramatisch effect heeft. Minister Ingrid Lieten stelt voor dat de partijgenoten van mevrouw Vogels het debat voeren in het Federale Parlement.

De minister is van oordeel dat er verder moet worden ingezet op de werk-welzijnstrajecten. Aangezien dat nog maar een jaar geleden werd opgestart, is er nog geen evaluatie. Maar minister Ingrid Lieten hoort uit Europese hoek veel positiefs over de projecten in Aalst. Zij wil deze projecten continueren en zo mogelijk uitbreiden. Zij verheugt zich over de steun daarvoor van mevrouw Jans.

Over de automatische rechtentoekenning zegt de minister dat dat een heel proces is. Alvoorens een recht automatisch toe te kennen, moeten de betrokken administraties een hele procesanalyse maken: hoe werkt het systeem, op basis van welke parameters en indicatoren moet je dat recht toekennen, moeten de definities worden verfijnd? Soms zijn de definities ad hoc en niet pasklaar geënt op andere definities en bronnen. Dit vergt ook decretaal en wetgevend werk. En er moet worden bekeken hoe het in de praktijk kan worden gebracht.

Minister Ingrid Lieten beantwoordt de vraag van mevrouw Jans over de schuldbemiddeling door te zeggen dat minister Vandeuren al 1,2 miljoen euro bijkomend heeft vrijgemaakt om de samenwerking tussen de actoren en de preventie op basis van de indicatoren beter te ondersteunen. Zo kan men zelf naar de mensen toegaan en hoeft men niet te wachten tot zij helemaal in een doodlopend straatje zitten.

Uit de nieuwe oproep voor lokale armoedeprojecten is er specifiek voor Brussel een project voortgekomen. Door een aanpassing in de methodiek is ervoor gezorgd dat Brussel

zijn deel kan krijgen. Dat project is gelanceerd samen met de VGC. Er is een regionale spreiding gepland. Zo zullen er zeker en vast in Brussel ook projecten zijn. Minister Ingrid Lieten herinnert eraan dat de Brusselse partners de vorige keer onvoldoende kwaliteitsvolle projecten hadden ingediend. Daardoor viel Brussel toen uit de boot.

Voor Brussel is er volgens minister Ingrid Lieten een heel goed armoedeplan opgemaakt. Vlaanderen neemt deel aan elke vergadering die in Brussel wordt georganiseerd. Er wordt onder meer bijgedragen aan het actieplan voor jongeren in armoede tussen 16 en 25 jaar. Op die manier wordt er collegiaal en aanvullend gewerkt.

Voor de Vlaamse Regering zijn de adviezen van het Vlaams Netwerk heel belangrijk, omdat ze de vinger aan de pols houden. De Vlaamse Regering heeft het eerste advies behandeld eind 2011, precies om te zeggen dat het een heel belangrijk advies is en om iedereen aan te sporen tot een extra inspanning en tot bijsturing van het beleid. Via het verticaal en horizontaal armoedeoverleg wordt er constant bijgestuurd. Ze spelen een belangrijke pioniersrol in de WAW-trajecten. De Vlaamse Regering moet eruit leren en uitzoeken hoe ze dat kan vertalen.

De budgetstandaard wordt steeds meer gebruikt, en dat verheugt de minister. Ze wil dat ook promoten bij de OCMW's. Er loopt een onderzoek over hoe die budgetstandaard als instrument kan worden gebruikt in het sociaal beleid van de OCMW's.

Er is nog een belangrijke weg af te leggen voor ervaringsdeskundigen. Het Team voor Advies en Ondersteuning zal worden uitgebreid, ook in Oost- en West-Vlaanderen. In het horizontaal permanent armoedeoverleg is een oproep gedaan naar alle administraties om mogelijkheden te zoeken voor de inschakeling. De Vlaamse Regering zal daar verder op inzetten. In verschillende lokale kinderarmoedeprojecten nemen ervaringsdeskundigen hun plaats in. Ze worden door de lokale partners opgenomen als een belangrijke partner in die projecten. Dat is positief.

Verder is ze het volledig eens met de analyse van de meerwaarde van jobs in buurtontwikkelingsdiensten. Minister Ingrid Lieten wil die ook nog proberen uit te breiden.

De dakloosheid, digitale kloof en de Roma werden ook nog aangehaald. Die problematiek wordt opgevolgd in de IMC. Ze probeert die problemen te vertalen voor de andere ministers.

De situatie van kinderen van nul tot drie jaar is absoluut belangrijk. Heel veel onderzoek toont aan dat dat een cruciale periode is. Sommige projecten in Vlaanderen zijn academisch opgevolgd, waaruit het positieve effect blijkt. Daarover is ook internationaal onderzoek gedaan. Daar moet een duidelijke keuze worden gemaakt.

De minister probeert de versnippering van middelen ook tegen te gaan, zeker en vast voor de nieuwe projecten die worden gelanceerd. Ze probeert te werken met de klaverbladfinanciering. Aan de projecten rond preventieve gezinsondersteuning dragen bijvoorbeeld ook de ministers Vandeurzen, Smet en Van den Bossche bij. Ervaring wordt gedeeld met het oog op implementatie in het reguliere beleid. Zo kunnen ze dat mee integreren in hun werking.

De ervaringsdeskundige is inderdaad een pijnpunt vanwege budgettaire beperkingen. Dat zou moeten worden opgelost om de vertraging weg te werken. Ook de vertraging in levenslang leren werd aangehaald. Er was een actie gepland door SYNTRA die in extra kinderopvang zou voorzien. Dat is ook afgevoerd vanwege budgettaire beperkingen.

Mevrouw *Vera Van der Borgh* vraagt wat er is afgesproken in het overleg van de WAW-trajecten en de kabinetten. Minister *Ingrid Lieten* antwoordt dat de WAW-trajecten worden meegenomen en dat ze zal nagaan op welke manier die zullen worden vertaald in de structurele administraties.

Mevrouw *Mieke Vogels* stelt dat men heel lang kan discussiëren over Europese cijfers en cijfers van UNICEF, maar dat de Vlaamse Regering de Pact 2020-doelstelling hanteert. Zowel de eigen Vlaamse armoedemonitor als de monitor van Decenniumdoelen 2017 zegt dat men ter zake niet goed bezig is. Dat is een structureel probleem, omdat de gekleurde armoede groeit. Er worden steeds meer kinderen geboren in gezinnen in kansarmoede en gezinnen waarvan een van de ouders geen Nederlands spreekt. De kinderen worden met een groter armoederisico geboren. Morgen zullen er waarschijnlijk meer kinderen in armoede leven dan vandaag.

De minister had gesteld dat moet worden gezocht naar de juiste recepten. Mevrouw *Mieke Vogels* wijst erop dat die recepten bestaan. Onder meer het middenveld waarnaar mevrouw *Franssen* heeft verwezen, Decenniumdoelen 2017, vraagt dat de uitkeringen zouden worden opgetrokken in plaats van verlaagd. Het commissielid beseft dat dit hoofdzakelijk een federale bevoegdheid is, maar alle regeringen moeten samenwerken. Ook moet het recht op wonen voor iedereen worden gegarandeerd. De Vlaamse Regering moet de Vlaamse Wooncode uitvoeren, die het heeft over het recht op betaalbaar en kwalitatief wonen voor iedereen in Vlaanderen. De Vlaamse Regering moet daarin investeren. Dat gebeurt vandaag niet of met mondjesmaat. Ten slotte is er het recht op energie: de Vlaamse Regering moet ervoor zorgen dat de energiefactuur lager wordt.

Dat zijn drie basisrecepten. Als de Vlaamse Regering niet werkt aan die recepten, dan heeft het geen zin om bijvoorbeeld cultuurcheques uit te delen. Het heeft geen zin om met projecten te werken als de basisstructuur steeds zwakker wordt.

Er wordt nu bijvoorbeeld een project opgestart voor huiswerkbegeleiding voor kinderen. Mevrouw *Mieke Vogels* wijst erop dat er destijds zoets bestond als schoolopbouwwerk, dat heel ruim verspreid was in steden en dat er precies in bestond kinderen in armoede te begeleiden in hun huiswerk. Dat is afgeschaft.

De minister heeft erop gewezen dat minister *Vandeurzen* ervoor zal zorgen dat huisartsen gaan samenwerken met wijkgezondheidscentra. Aangezien dat federale materie is, heeft minister *Vandeurzen* eigenlijk niets te zeggen wat dat betreft, zo stelt mevrouw *Mieke Vogels*. Minister *Vandeurzen* kan enkel faciliterend optreden wat de infrastructuur van wijkgezondheidscentra betreft, maar huisartsen moeten kiezen: ofwel gaan ze een conventie aan met het RIZIV en gaan ze tegen een loon in een wijkgezondheidscentrum werken, ofwel blijven ze gewoon een huisarts, die prestatiegebonden werkt. Mevrouw *Mieke Vogels* ziet niet hoe armoede daardoor zal worden vermeden.

De spreekster vindt sociale verhuurkantoren een heel mooi voorbeeld van het mattheus-effect. Ze staat volledig achter die kantoren, maar wijst erop dat voor heel Antwerpen 316 woningen in de portefeuille van een sociaal verhuurkantoor zitten, terwijl er dat in Kortrijk meer zijn. Dat komt omdat Vlaanderen een maximale huur oplegt die een sociaal verhuurkantoor mag betalen aan een eigenaar. Die huur is voor heel Vlaanderen dezelfde. Eigenaars in Kortrijk vinden dat genoeg, want daar is de gemiddelde huurprijs veel lager, maar eigenaars in Antwerpen vinden dat te weinig en oordelen dat ze hun huis zo ook wel kwijt kunnen. De prijs-kwaliteitsverhouding klopt hoegenaamd niet.

Dit alles overtuigt mevrouw *Mieke Vogels* niet. Zolang men niets doet aan de basisrecepten, zal de kinderarmoede blijven toenemen. Hoewel mevrouw *Turan* stelt dat de cijfers

volgend jaar zullen verbeteren, wil mevrouw Mieke Vogels wedden van niet. Ze hoopt dat ze ongelijk heeft, maar ze denkt het niet.

Tom DEHAENE,
voorzitter

Güler TURAN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

CAW	centrum algemeen welzijnswerk
EU	Europese Unie
IKG	inkomensgerelateerd
IMC	Interministeriële Conferentie
OASeS	Onderzoeksgroep Armoede, Sociale Uitsluiting en de Stad (van de Universiteit Antwerpen)
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
RIA	reguleringsimpactanalyse
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
UNICEF	United Nations Children's Fund
VAPA	Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
ViA	Vlaanderen in Actie
VLAS	Vlaams Armoedesteunpunt
WAW	een geïntegreerde aanpak van zowel Werk, Armoede als Welzijn bij werkzoekenden die in generatiearmoede leven
WIP	werkgelegenheids- en investeringsplan

BIJLAGE:
Methodiek armoedetoets

Het is de bedoeling de armoedetoets te integreren in de algemene RIA als instrument voor een integrale effectbeoordeling. Op die manier gaat via RIA een aantal toetsingen verzameld worden, o.a. de armoedetoets in de beleidsnota armoedebestrijding, de inclusietoets in de beleidsnota gelijke kansen, de Brusseltoets in de beleidsnota Brussel, de duurzaamheidsbeoordeling in de beleidsnota ‘algemeen regeringsbeleid’, de lokale besturen-toets in de beleidsnota binnenlands bestuur . **Men gaat tewerk via een eerste quickscan. Als daar knipperlichten branden, wordt een meer uitgebreide toets doorgevoerd. Voor de armoedetoets gaat men na in hoeverre de toegang tot een aantal basisdiensten wordt gegarandeerd of in gedrang gebracht.**

Men screent Werkgelegenheid en jobkwaliteit, Inkomensongelijkheid, Onderwijs, Welzijn en volksgezondheid, Huisvesting, Cultuur, Mobiliteit en Respect voor mensenrechten.

Binnen de Quick Scan zal geëvalueerd worden of de voorliggende beleidsmaatregel de kloof tussen mensen in armoede en mensen zonder armoede-ervaring vergroot of verkleint. Neemt de inkomensongelijkheid toe of af? Kunnen mensen in armoede makkelijker of moeilijker volwaardig participeren aan de samenleving? Zijn diensten voor hen even toegankelijk of worden ze met bijkomende drempels geconfronteerd.